

SZARVASMARHASPORTOK II.

Dr. Kenéz Árpád
 Állattenyésztési
 Teljesítményvizsgáló Kft.

Bikaviadal (corrida de toros)

A bikaviadatok és más, a bikákat arénában ellenségként felvonultató sportok eredete az ókorba nyúlik vissza. A Kr. e. 2. évezredből krétai freskótöredékek, gyűrűk és bronz miniatúrák is árulkodnak ezen sportok ősiségéről.

1. kép Restaurált krétai freskótöredék
 (Heraklion Régészeti Múzeum, Kréta, Wikipedia)

Az Ibériai-félszigeten már a 8. századtól egészen a 19. századig elsősorban a nemesek úri sportjának számított a lóhátról vagy egyéb módon való bikák elleni harc. A latin-amerikai térségbe is a konkvisztádorok segítségével honosodott meg ez a szokás. Később a nemesek számára megtiltották az ilyen eseményeken való részvételt, így vált a közemberek sportjává a

bikaviadatok mai formája. Az eredetileg lóhátról űzött viadalt csak az 1700-as évek végén kezdték ló nélküli matadorok is űzni. A fiatal tizenévesektől a 80 éves időségekig mindenkit megtalálni az arénákban a nézőtérén. Állat- és ifjúságvédelmi jogokra hivatkozva egyes szervezetek azonban korlátozni vagy beszüntetni is próbálják e tradíciót. Egyelőre kisebb sikerekkel. Egyes országokban (pl. Portugália) már nem jár a bika halálával az esemény.

A statisztikák szerint már több, mint 125 matador hunyt el a viadatok alatt, a legutolsó eset 2017-ben volt, Dél-Franciaországban.

A bikával megküzdő személyek egyedi szereppel és feladatkörrel bírnak a viadal hagyományai szerint. A torrerek csapatán belül (Cuadrilla) az egyes tagoknak tehát más és más elnevezés és feladat jut:

Matador: A bikával látványos, teátrális elemek használatával megküzdő személy. Az állat leöléséért felelős központi alak (ahol még engedélyezett az állat kivégzése). A három részből (tercio) álló viadalban őt segíti a többi torrero.

Picador (Piquero): A Cuadrilla-ban általában két, felváltva dolgozó picador található, akik a kb. 2,6 m hosszú lándzsáikkal szurkálják a bika nyakát az első játékrészben.

Banderillero (rehiletero): A matador segítői, akikből matador válhat idővel. Általában belőlük is kettő van

egy csapatban. A második tercio idején avatkoznak be, amikor is kis horgas szigonyokat (bandelirra) döfnek az állat nyakizmaiba.

Rejoneador: Olyan matador, aki lóhátról küzd. Nem tévesztendő össze a picadorral, aki a matador segítője. Vannak olyan viadalok, amikor kizárólag lóhátról küzdő torrérokat látni (corrida de rejones), de olykor vegyes felállítás is előfordul (corrida de toros mixta), amikor is matador és rejoneador is megtalálható a viadal során.

2. kép Matador és bika küzdelmének egy pillanata. Jól megfigyelhető a matador kezében a vörös palást (muleta). A Paso doble egyfajta bikaviadalt megjelenítő tánc, amelyben a férfi a matador szerepét a nő pedig a muletáét tölti be (Kép forrása: Mondejar Martinez, Pixabay)

3. kép A Picador és a bika harca (Kép forrása: Valenciano, Pixabay).

Az egyik leghíresebb matador a spanyol Manuel Laureano Rodríguez Sánchez, azaz Manolete volt, akinek már édesapja is ezt a szakmát űzte. Sajnos fiatalon, alig 30 évesen hunyt el egy bikával, Isleroval történt ütközés következtében. A lába sérült meg, és a kórházban érte utol a vég, egyes találgatások szerint nem a megfelelő vércsoportú vért kapott. Salvador Dalí 1960-as évek végén készült, híres kettős képe, A hallucinogén torreádor is Manoletenek állít emléket. Életéből filmet forgattak Manolete címmel, melyben a főszerepet a magyar felmenőnkkel is bíró Adrian Brody és a spanyol Penélope Cruz játszotta.

4. kép Manuel Laureano Rodríguez Sánchez. Mindössze 30 évet élt. (www.andalucia.org)

Néha egészen szokatlan események is előfordulnak az arénában. Volt olyan matador, aki saját kardjával (estoque) szúrta le magát, miközben kiugrott a bika elől az aréna karámján. Egy híres matador, Juan Jose Padilla pedig többször is komoly, halálközeli eseményeket élt át matadorként. 2011-ben a bal szemét vesztette el egy öklelés során, egy másik alkalommal gyakorlatilag megskalpolta egy bika, de más, a fejét érő ütést is elszenvedett már a marcona megjelenésű, szemkötőt és barkót viselő matador. 2017-ben egészen bizarr eseménynek lehettek szemtanúi a nézők, amikor is Padilla elvesztette a kontrollt a bika felett, és az öklelések sorozata közben az üvegszeme is kiesett. A Cyclops of Jerez vagy a The Pirate becenevű matador idén májusban ünnepelte 50. születésnapját.

5. kép Juan Jose Padilla (www.gq-magazine.co.uk)

A cikkhez felhasznált források a szerzőnél elérhetők.

